МУИС-ийн Эдийн Засгийн Сургууль

Эдийн Засгийн Боловсрол Холбоо

ЭДИЙН ЗАСАГ: онол, практик

№205 (08) 2003

БИЗНЕСИЙН СТРАТЕГИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ АГУУЛГА, БҮТЭЦ, ДАРААЛАЛ

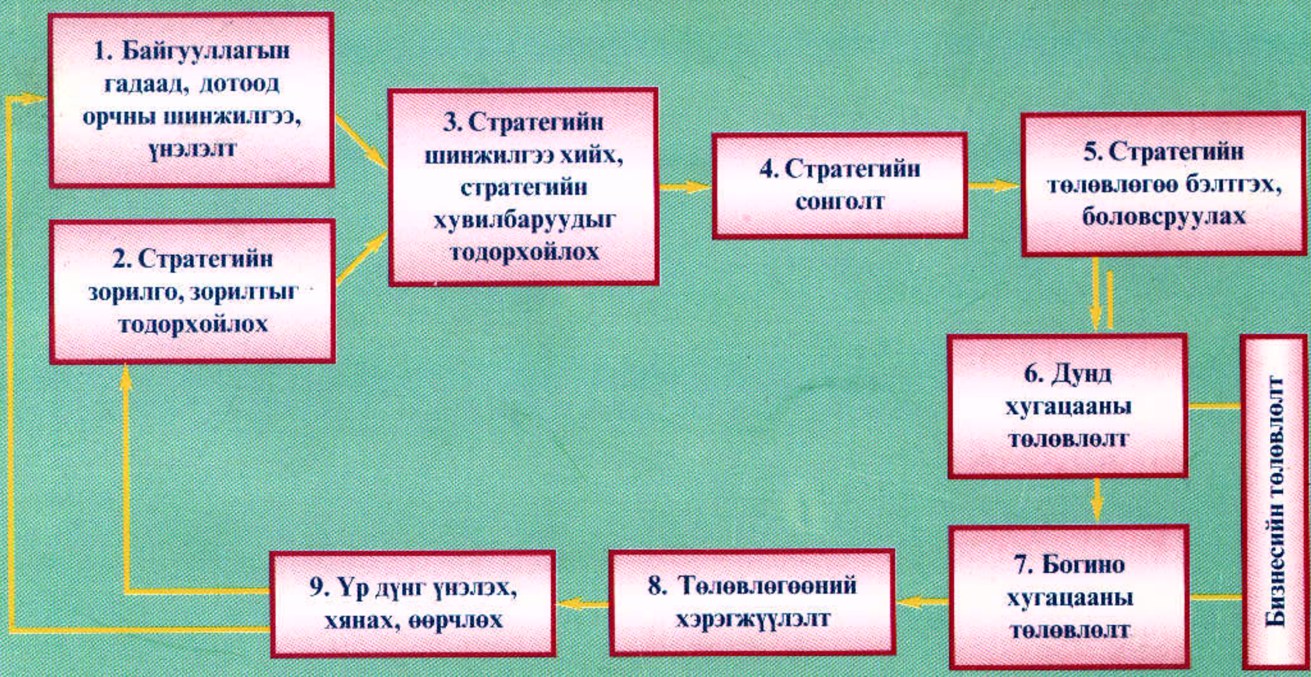

Улаанбаатар. 2003

Сэтгүүлийн редакцийн зөвлөл

Дарга: **Б. Сувд**

Гишүүд:

Д. Дагвадорж
П. Лувсандорж
Г. Миеэгомбо
Э. Сайнбилэг
Б. Сайнжаргал

Н/Б дарга **Х.Энхмөнх**

ХАЯГ:
Улаанбаатар 46-А/121
Монгол Улсын Их Сургууль
Эдийн засгийн Сургууль

УТАС: 350997

ФАКС: 976-11-350994
И-МЭЙЛ:
webmaster@ses.edu.mn

© 2002. МУИС-ийн Эдийн засгийн сургууль
Эдийн засгийн боловсрол холбоо

АГУУЛГА

Өмнөх үг 3

Зохиогчид 4

1. **Н.Лизунов.** Менежментийн түүхэн хөгжлийн үечлэл 5
2. **Б.Болор.** Өндөр хөгжсөн орнуудын фирмүүд дэх хүний нөөцийн удирдлагын зарим асуудлууд 12
3. **Т.Дорж, Н.Сонинтамир.** Монголын эдийн засгийн өсөлтийг хурдасгах зарим асуудал 21
4. **Ш.Насанжаргал.** Бизнесийн байгууллагын стратегийн төлөвлөгөөний бүтэц, агуулга 30
5. **Ц.Цэвээн.** Монголын бэлчээрийн газар эдэлбэрийн эдийн засгийн асуудал 36
6. **Н.Сонинтамир.** Экологийн мэдрэмжтэй эдийн засаг 42
7. **Т.Дорж, О.Төлеу, Ш.Насанжаргал.** Монгол орны нөхцөлд ашиглаж болох салбар хоорондын балансын динамик загварыг сонгох асуудал 46
8. **Б.Энхмаа.** Олон салбарт бизнесийн удирдлага 51
9. **Н.Ганбямба.** Хувьчлалын мөн чанар 57
10. **К.Аксолтан**. Өмч хувьчлалын үр дүн, сургамж, дүгнэлт 65
11. **Р.Буянжаргал**. Дэлхийн эдийн засгийн хөгжлийн чин хандлага 73
12. **М.Эрдэнэчимэг**. Завхан аймгийн хэрэглээний маркетингийн зарим асуудлууд . . 76
13. **П.Оюунбилэг**. Монголын арилжааны банкууд ба төв банкны хяналт 81

Хавсралт: МУИС-ийн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн танилцуулга 89

МУИС-ийн Эдийн засгийн сургуулийг хөгжүүлэх стратеги төлөвлөгөө 91

Editorial Board

Editor in chief: **B. Suvd**

Board members:

D. Dagvadorj
P. Luvsandorj
G. Miyegombo
E. Sainbileg
B. Sainjargal

Secretary:

Kh. Enkhmunkh

ADDRESS:
Ulaanbaatar 46-A/121
National University of Mongolia
School of Economic Studies

TELEPHONE: 350997

FAX: 976-11-350994
E-MAIL:
webmaster@ses.edu.mn

© 2002. School of Economic Studies, NUM
Economic Education Association

CONTENTS

Preface 3
Authors 4
1. **N.Lizunov.** History of management development and its stages 5
2. **B.Bolor**. Some problems of human resources management in firms in highly developed countries 12
3. **T.Dorj, N.Sonintamir**. Some issues of accelerating economic growth of Mongolian economy 21
4. **Sh.Nasanjargal**. Structure contents of a business entity's strategic plan 30
5. **Ts.Tseveen**. Economic problems of Mongolian pasture exploitation 36
6. **N.Sonintamir**. Ecologically sensitive economy 42
7. **T.Dorj, O.Teleu, Sh.Nasanjargal**. On the ussue of selecting a dynamic model of balance between industtries feasible in Mongolian conditions 46
8. **B.Enkhmaa**. Multi - industry business management 51
9. **N.Ganbyamba**. Nature of privatization 58
10. **K.Aksoltan**. Results of, lessons and conclusions on privatization 65
11. **R.Buyanjargal**. Development perspectives of world economy 73
12. **M.Erdenechimeg.** Some problems of consumption marketing in Zavkhan aimag . . 76
13. **P.Oyunbileg**. Commercial banks in Mongolia and by the Central Bank supervision 81

Appendix: Introduction of the Management Department of the School of Economic Studies, National University of Mongolia . . . 89

A strategic plan of the SES, NUM development . 91

ӨМНӨХ ҮГ

"ЭДИЙН ЗАСАГ: онол, практик" сэтгүүлийн энэхүү дугаарыг МУИС-ийн Эдийн засгийн сургуулийн Менежментийн тэнхим бэлтгэн гаргав.

Энэ дугаарт менежментийн сургалт, судалгааны олон асуудлыг хөндсөн сонирхолтой өгүүлэлүүд орсон, тухайлбал: менежментийн манай тооллын өмнөх үеэс эхэлсэн нэн урт түүхийн хуудсуудыг хураангуйлан нэгтгэсэн танин мэдэхүйн чанартай түүхэн лавлахаас эхлээд менежментийн тэнхмээс эрхлэн бэлтгэсэн бусад их дээд сургуулиудад хэрэгтэй байж болох манай сургуулийг хөгжүүлэх стратеги төлөвлөгөө, хүний нөөцийн удирдлага, олон салбарт бизнесийн удирдлага, бизнесийн байгууллагын стратегийн төлөвлөгөө зэрэг зах зээлийн эдийн засгийн онол, практикийн асуудлуудыг орчин үеийн шинэ мэдлэгтэй манай багш, судлаачид уншигч та бүхний анхааралд толилуулж байна.

МУИС-ийн Эдийн засгийн сургуулийн Менежментийн тэнхим нь менежментийн онол, үйлдвэрлэлийн ба үйл ажиллагааны менежмент, олон улсын менежмент, стратегийн менежмент, захиргааны менежмент, бизнесийн удирдлагын чиглэлүүдээр сургалт, судалгаа явуулдаг эрдэм мэдлэгийн шинэхэн төв мөн. Манай сургууль менежментийн эдгээр чиглэлээр эрдэмтэн судлаачид, их, дээд сургуулиудтай хамтарсан судалгаа, сургалт явуулах сонирхолтойгоо илэрхийлж байна.

Б. Сувд
П. Лувсандорж

ЗОХИОГЧИД

1. **Н.Лизунов.** МУИС-ийн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн багш, дэд. профессор. "Менежментийн үндэс", "Төслийн менежмент", " Үйлдвэрлэл үйл ажиллагааны менежмент" хичээлийг заадаг. Энэ чиглэлээр судалгааны ажил хийдэг. "Менежмент", "Үйлдвэрлэлийн менежмент" зэрэг 2 сурах бичиг, гарын авлага бичих ажилд оролцсон.
2. **Б.Болор.** МУИС-ийн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн багш, докторант. "Хүний нөөцийн менежмент", "Байгууллагын зан төлөв" чиглэлээр судалгаа хийдэг. Сүүлийн жилд "Бизнес төлөвлөлтийн эдийн засгийн үндэс", "Менежментийн загвар схем" номын бүлгүүдийг бичсэн. "Ажлын байрны шинжилгээ" сэдвээр эрдэм шинжилгээний ажил хийж байна.
3. **Т.Дорж.** МУИС-ийн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн багш, Монгол Улсын Шинжлэх ухааны Академийн гишүүн (Академич), Эдийн засгийн ухааны доктор, профессор. "Менежмент", "Хөгжлийн эдийн засаг" чиглэлээр судалгааны ажил хийдэг. Сүүлийн жилд хэвлэгдсэн бүтээлүүд нь: "Хөгжлийн эдийн засаг" их дээд сургуулийн сурах бичиг УБ., 2000; "Менежмент" их дээд сургуулийн сурах бичиг УБ., 1999; "Хүний нөөцийн менежмент" гарын авлага УБ., 2001; "Эдийн засгийн өсөлт, бүтцийн загвар" нэг сэдэвт бүтээл; "Style of Mongolian Management Tokyo, 2001; "Mongolian economic development strategy" Ulaanbaatar Nomadic, 2000.
4. **Н.Сонинтамир.** МУИС-ийн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн эрхлэгч, Доктор (Ph). Төр-эдийн засгийн харилцаа, эрсдэлийн менежментийн асуудлаар судалгааны ажил хийдэг. Сүүлийн жилүүдэд "Трансформация восточного общества: опыт Монголии" // Мировая экономика и международные отношения, М., 2001, №3, с. 104-110; "Реорганизация в соседной стране: опыт, проблемы и перспективы" //Азия и Африка сегодня, М., 2000, №12, с. 8-13 зэрэг хэд хэдэн өгүүлэл хэвлүүлж, бизнес төлөвлөлтийн хамтын сурах бичгийн "Санхүүгийн төлөвлөлт" бүлгийг бичсэн. "Environmental hazard-management, advocacy advertising and information", "Emergency Management and Disaster Management System in Mongolia", "Millennium development Goals-report" зэрэг НҮБХХ-ийн төслүүд дээр ажилласан.
5. **Ш.Насанжаргал.** МУИС-ийн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн багш, дэд профессор. Стратегийн менежмент, төлөвлөлтийн асуудлаар судалгааны ажил хийдэг. "Төлөвлөлт бол аж ахуйг эрхлэх цөм мөн", "Боловсролын эдийн засаг", "Үйлдвэрийн газрын ашиг, ашигт ажиллагааны төлөвлөлт" зэрэг 4 номын зохиогч ба хамтран зохиогч. Судалгааныхаа чиглэлээр 30 гаруй өгүүллэл бичиж нийтлүүлсэн. Сүүлийн жилүүдэд Бизнес төлөвлөлтийн ирээдүйн үндэслэл, эдийн засгийн асуудлаар сургалтын болон судалгааны материал бэлтгэж байна.
6. **Ц.Цэвээн.** МУИС-ийнн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн баш, Доктор (Ph). Судалгааны үндсэн чиглэл нь: Хөдөө аж ахуй, Малчин өрхийн аж ахуйн эдийн засгийн асуудлууд, Монголын уламжлалт бизнес удирдлага. Сүүлийн жилд 5 ном, сурах бичиг, 50 гаруй эрдэм шинжилгээ, судалгааны өгүүлэл хэвлэлд нийтлүүлсэн. Үүнд: "Үйлдвэрийн газрын дэргэдэх туслах аж ахуй", "Худалдааны эдийн засаг", "ХАА-н эдийн засгийн бодлогын хураамж", "Монголын эдийн засаг (шилшилтийн эдийн засгийн гарын авлага)", "Бизнес төлөвлөлтийн эдийн засгийн үндсүүд".
7. **О.Төлеу.** "Улаанбаатар эрдэм" дээд сургуулийн тэнхмийн эрхлэгч, Доктор (Ph). Менежмент түүний загварчлалын асуудал сэдвээр судалгааны ажил хийдэг.
8. **Б.Энхмаа.** МУИС-ийн ЭЗС-ийн Менежментийн тэнхмийн ахлах багш. Стратегийн менежмент, аж үйлдвэрийн менежментийн чиглэлээр судалгаа хийдэг. 2002 онд "Бизнес төлөвлөлтийн эдийн засгийн үндэс", "Менежментийн загвар схем" номын бүлгүүдийг бичсэн.
9. **Н.Ганбямба.** УИХ-ын гишүүн, Докторант. Судалгааны чиглэл: Өмч хувьчлал. Бүтээл: "ЭЗ-ийн удирдлагад төрөөс оролцох оролцоо", "Төрийн өмчийг хувьчлах аргууд" 1999.
10. **К.Аксолтан.** МУИС-ийн Эдийн засгийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний тэргүүлэх ажилтан, доктор (Ph), дэд профессор. Хөгжлийн эдийн засаг, өмч хувьчлал, нөөц хөгжлийн асуудлаар судалгааны ажил хийдэг. Сүүлийн жилүүдэд хэвлүүлсэн бүтээлүүд: "Шилжилтийн үеийн хөдөөгийн асуудал" МУИС, ЭШ-ний бүтээл, УБ., 1997; "Монгол улсын газрын өмчлөл" Өвөр Монголын зүүн хойд Ази судлалын институтын сэтгүүл, 1997 (хятад хэлээр); "Reform in industries and shareholding company" Problems of economic development (abstract from papers). 1996, УБ.; "Капитал, капиталын хөдөлгөөн" Эдийн засаг: онол практик сэтгүүл, №2, 2000.
11. **Р.Буянжаргал.** ОУЭЗБДСургуулийн ахлах багш, магистр. Олон улсын эдийн засаг, нябо бүртгэл, аудитаар дагнан судалгаа хийдэг. Сүүлийн жилүүдэд бичиж орчуулсан бүтээл нь: "Аудитын MNS-ийн эмхтгэл" 2001он; "Мэргэжлийн ёс зүй" Гарын авлага. 2001 он; "Олон улсын болон бүс нутгийн валют-зээл санхүүгийн байгууллага" орчуулга. 2001 он; "Монголын мэдээ", "Санхүүгийн мэдээ", "Бизнес таймс" сонинд 30-аад өгүүлэл бичиж нийтлүүлсэн.
12. **М.Эрдэнэчимэг.** МУИС-ийн харьяа Завхан аймаг дахь Эдийн засгийн салбар сургуулийн Менежментийн тэнхмийн эрхлэгч, докторант. Маркетинг, Олон улсын худалдааны чиглэлээр судалгааны ажил хийдэг. Сүүлийн үед "Маркетингийн үндэс" гарын авлага бичиж, мөн эрдэм шинжилгээний хэд хэдэн өгүүлэл нийтлүүлсэн.